

'De Bijenkorf'; knooppunt van een stimulerende samenwerking

Marja Jense-ter Kuile, Gouda

In Gouda bestaat een wellicht uniek samenwerkingsverband tussen een kinderboerderij, een centrum voor natuur- en milieu-educatie en de imkervereniging, 'Hollands Midden' van de VBBN. De kinderboerderij trekt jeugdig publiek aan, het centrum verleent de nodige faciliteiten en de imkervereniging heeft daar haar stal, een insectentuin en haar gebouwtje 'De Bijenkorf' voor bijeenkomsten en activiteiten, die niet zelden nieuwe leden opleveren. Een samenwerking waar je enthousiast van wordt. Een idee voor andere imkerverenigingen?

144

Van toen en nu

Al zo'n 15 jaar geleden werd in Gouda een bijenstal gebouwd bij de moestuin van de Kinderboerderij. Als drie beginnende imkers huisvestten wij er onze bijen. Inmiddels staat de stal een stuk verderop in een eigen bijen- en vlindertuin. De stal bleek al snel te klein. Er is toen buiten de stal een voorziening getroffen waar twaalf kasten op staan. Ook is er nog een 'etage' in de stal gemaakt voor een serie zesramers. Op warme dagen is het er een drukte van belang en heeft alles die heerlijke specifieke zoetige bijengeur. De stal wordt omringd door een prachtige bloementuin waarin vooral plantensoorten voorkomen die vlinders, hommels en bijen aantrekken. Al vroeg in het voorjaar begint de bloei met de eerste bolgewasjes. De plantensoorten zijn zo gekozen dat de bloei doorgaat tot laat in het najaar. Om vlinders een optimale kans te geven blijft er altijd een rand brandnetels staan. Hommels vinden nogal eens een plekje in de vogel-nestkastjes en de bijen hebben hun kasten, korven en klotz om in te wonen. En niet alleen voor insecten is

de tuin een paradijsje. Ook tal van bezoekers genieten er elk jaar weer van de bloemen, de insecten en ook van de rust. Als vanzelf ontstaat er een verbinding met de omringende natuur.

'De Bijenkorf'

Ook voor de imkers is er een eigen onderkomen, een gebouwtje dat de naam 'De Bijenkorf' kreeg en waar ieder weekend, ook in de winter, een van de imkers aanwezig is om mensen over zijn/haar hobby en de wondere wereld van de honingbij te vertellen. Tegen de achterwand van 'De Bijenkorf' staat vanaf het voorjaar een observatiekast met daarin een gemerkte moeder. Zo'n kast behoeft de hele zomer veel zorg en in het najaar wordt het volkje bij een ander volk ondergebracht. Dit voorjaar gaan we de kast weer opnieuw inrichten. Het moertje krijgt daar niet de kans de moeder van een groot volk te worden, maar wel zal verbazing en veel belangstelling haar deel zijn. In 'De Bijenkorf' hebben we een verzameling staan van allerlei artikelen op het gebied van bijen. Bijzondere honingpotjes, gereedschap, korven (één met raat) en oude en nieuwe wandplaten. Er staat een etalagepop aangekleed als imker, die meegaat naar braderieën en tentoonstellingen. Buiten staat een enorme bijenkorf met drie grote bijen erop, ooit gemaakt voor een tuinbouwtentoonstelling. In de winter, wanneer de bijen in rust zijn, kunnen we een videofilm laten zien. Foto's en krantenberichten zitten in een map, boeken over bijen en vlinders staan in de kast. Een 'prehistorische' honingslinger laat zien hoe het mechanisme vroeger draaide. Onder een binoculair is te zien waarom de angel van een bij in je vel blijft steken, maar ook hoe fijn de vleugels van een bij gebouwd zijn en natuurlijk kan ook het stuifmeelkorfje aan een verloren pootje worden bekeken. Hier wordt uiteraard ook de honing geslingerd en met behulp van kinderen verkocht. Ook kaarsen maken we zelf en zelfs honingmosterd. Dat wordt zeer op prijs gesteld. Voor kinderen hebben we de zelf-draai-kaarsen. Verder vallen de rolletjes honingdrop altijd in de smaak.

Introductie cursus

De imkervereniging 'Hollands Midden' organiseert hier jaarlijks de 'introductie cursus bijen'. Voor zo'n 8 à

10 mensen is de ruimte net groot genoeg. De cursisten mogen op de praktijkochtenden in de aanwezige volken kijken en sommigen besluiten dan om inderdaad bijen te gaan houden. Een jaarlijks terugkomende actie is het fenomeen 'De Goudse Hofstededagen'. Dan is er veel te doen langs de Bloemendaalseweg en staan er bij ons ook kramen met extra informatie. De imkervereniging 'Hollands Midden' maakt hiervan gebruik om zich naar buiten te presenteren. Aangezien dit in mei plaats vindt hebben we meestal wel een of meerdere zwermen. Voor de bezoekers is dat een spectaculair gezicht en ze kunnen veilig kijken want we hebben een heleboel kappen in voorraad. Ook bij de bijenles die in juni op het Centrum voor Natuur- en Milieu Educatie wordt gegeven, zijn de Bijenstal en 'De Bijenkorf' een essentieel onderdeel. De leerlingen krijgen op de leszolder allerlei opdrachten om uit te voeren en in

de bijenstal staat dan een imker om ze van alles te vertellen en te laten zien. Sommige kinderen stoppen hun armen in lange mouwen en kruipen weg achter hun klasgenootjes, maar als ze zien dat er geen bij te vinden is achter de kasten ontdooien ze wel. Meestal kan ik het niet nalaten om de stoere bincken te plagen. Ik vertel ze dan dat ze maar blij moeten zijn dat ze niet als dar geboren zijn want door je zusjes gedood te worden na zo'n kort leventje, dat maakt wel diepe indruk. Behalve bijen, vlinders en hommels wordt deze tuin ook bewoond door vogels als kool- en pimpelmees, tjiftjaf, merel, roodborst en winterkoninkje. En door nog meer dieren: ringslangen, dikke padden, grote kikkers en onze eigen egelfamilie. 's Avonds vliegen de vleermuizen boven je hoofd op jacht naar hun portie insecten en de boerderijkatten gaan er op muizenjacht. Kunt u zich voorstellen dat we hier graag zijn?

Jeugd met bijen aan de slag op het MEK

Jarenlang overleg tussen het MEK (Milieu-Educatief Centrum en Kinderboerderij) en het Oosterhouts Bijengilde ging eraan vooraf, maar om diverse redenen viel het niet mee om een bijenhal te realiseren. Totdat Intergas op de proppen kwam; in het kader van hun 'teambuildingsdag' werd besloten om deze dag in het teken te stellen van een goed doel, waarmee de gemeenschap permanent gediend zou zijn. De gedachten gingen uit naar de bouw van een bijenhal op het MEK. Op 25 en 26 augustus jl. was het dan zover; het Intergas-volk liet de handjes wapperen ... Raakvlakken tussen dit volk en een bijenvolk, en verschillen dienden zich spoedig aan Uiteraard: daar, waar het ene volk voornamelijk uit vrouwen bestaat, bestond het werkvolk voornamelijk uit mannen. En daar, waar bijen meteen weten wat ze moeten doen, als ze uit hun cel zijn gekropen, duurde het bij het Intergaspersoneel wel even voordat iedereen wist wat zijn taak was. Maar ... daar, waar het bijenvolk een prima product levert, deed het Intergas-volk hetzelfde. Het product betrof in dit geval een prachtige bijenhal, waarbij men het proces van imkeren veilig van achter glas kan bekijken. En dus kon het glas worden geheven: op 30 november jl. werd de hal onder het genot van een mede-drankje (honingwijn) officieel geopend. Zowel Vincent van Geffen van het MEK, alsmede de heer Damen, Deken van het Oosterhouts Bijengilde, benadrukten het belang van de hal voor de jeugd. De bijen, - een prachtig carnicavolk (een wat rustiger bijensoort) geleverd door Huub Weterings - worden

namelijk door de cursisten van de jeugdcursus Imkeren en cursusleider Hans Stadhouders verzorgd. Alle handelingen, die een imker tijdens een bijenjaar moet verrichten, worden door de jeugd toegepast op het nieuwe MEK-bijenvolk. Na afloop van de cursus bestaat de mogelijkheid om zelf een bijenvolk te gaan verzorgen, waarbij één van de leden van het Bijengilde als een soort mentor op zal treden. Deze cursus kan slechts door een beperkt aantal kinderen gevolgd worden. Daarom is het van belang snel in te schrijven. Immers, wie het eerst komt ... Overigens: het komend jaar start het Oosterhouts Bijengilde weer een vervolgcursus Imkeren, waarbij cursisten van de afgelopen drie jaren de gelegenheid hebben in te schrijven voor deze cursus. De bedoeling is, dat men tijdens deze cursus alleen maar 'praktijk' doet. Informatie: Hans Stadhouders, 0162-429802.

Vincent van Geffen, milieu-educator.